

Handläggare: Kerstin Henningsson
Tfn: 08-508 10 035

Östermalms stadsdelsnämnd

Svar på remiss till kommunstyrelsen över revisionsrapport om stadsdelsnämndernas insatser för arbetslösa

Förslag till beslut

Nämnden godkänner och överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen till Kommunstyrelsen.

Carina Lundberg Udelepp
stadsdelsdirektör

Anna-Lena Christensson
programchef

Sammanfattning

Nämnden har fått Revisionsrapport nr 9, 2006 om stadsdelsnämndernas insatser för arbetslösa, för kännedom. Kommunstyrelsen har begärt yttranden från de stadsdelsnämnder som ingick i granskningen, dvs. Kista, Rinkeby, Skärholmen och Vantör samtidigt som övriga stadsdelsnämnder getts möjligheter att lämna synpunkter på rapporten. Förvaltningen instämmer med revisionskontoret att gränsen mellan vad som är förvaltningens och arbetsförmedlingens arbetsmarknadsinsatser i vissa fall är otydlig. Även synen på vilka som står till arbetsmarknadens förfogande skiljer sig åt. Förvaltningen anser det däremot positivt att kunna erbjuda vissa arbetsmarknadsverksamheter i projektform då behoven förändras beroende på om det är låg- eller högkonjunktur. Andra verksamheter som drivs i projektform kan behövas stadigvarande samtidigt som de är få små för att driva i egen regi. Ett sätt att permanenta dessa arbetsmarknadsinsatser är att fler förvaltningar driver dem gemensamt eller att andra externa intressenter tillhandahåller insatser förvaltningarna kan köpa platser i. Förvaltningen välkomnar ett stadsövergripande uppföljningssystem avseende arbetsmarknadsinsatser, för att möjliggöra en samlad uppföljning och analys av både måluppfyllelse och resursanvändning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom programområdet Socialtjänsten.

Bakgrund

Nämnden har fått Revisionsrapport nr 9, 2006 om stadsdelsnämndernas insatser för arbetslösa, för kännedom. Kommunstyrelsen har begärt yttranden från stadsdelsnämnderna Kista, Rinkeby, Skärholmen och Vantör. Samtidigt har övriga stadsdelsnämnder getts möjligheter att lämna synpunkter på rapporten.

Åtgärder på arbetsmarknaden är i första hand en statlig angelägenhet. Kommunerna får dock enligt lagen om arbetslöshetsnämnd "främja kommunala åtgärder för att förebygga arbetslöshet eller minska verkningen därav". Det innebär att kommunerna kan stödja de kommuninvånare som har svårast att få arbete och också vidta åtgärder för att öka de arbetslösas kunskaper.

Trots kommunernas begränsade skyldighet på arbetsmarknadsområdet bedömer revisionskontoret att det finns en tydlig utveckling där kommunerna i praktiken tagit allt större ansvar för arbetsmarknadsåtgärder i takt med att arbetslösheten ökat. I Stockholms stad är större delen av de arbetsmarknadspolitiska satsningarna koncentrerats till de stadsdelar som har hög arbetslöshet. Mot den bakgrunden har revisionskontoret under hösten 2005 genomfört en översiktlig kartläggning och granskning av stadens arbetsmarknadsinsatser genom att granska verksamheterna i fyra stadsdelsnämnder – Kista, Rinkeby, Skärholmen och Vantör.

Syftet med granskningen har varit att övergripande kartlägga och beskriva de arbetsmarknadsinsatser som stadsdelsnämnderna erbjuder sina invånare. Ett annat syfte har varit att granska kommunstyrelsens och stadsdelsnämndernas styrning och uppföljning av verksamheten samt att belysa stadens former för samverkan inom arbetsmarknadsområdet.

Tre frågeställningar har formulerats:

- Kompletterar stadens insatser de statliga åtgärderna?
- Samverkar stadsdelsnämnderna med arbetsförmedling och försäkringskassan?
- Följer stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen upp stadens arbetsmarknadsinsatser?

I revisionsrapporten redovisas följande tabell för att åskådliggöra ansvars- och uppdragsfördelningen enligt stadens riktlinjer och den statliga förordningen för arbetsmarknadspolitiken.

	Staden	Arbetsförmedlingen
Målgrupp	• Del- eller heltidsarbetslösa personer med ekonomiskt bistånd • Personer som står långt från arbetsmarknaden • Arbetslösa ungdomar 18-24 år • SFI-elever • Personer med socialmedicinska handikapp som bedöms stå till arbetsmarknadens förfogande • Personer som av arbetsförmedlingen anvisas till en arbetsmarknadspolitisk åtgärd som stadsdelsförvaltning och arbetsförmedling samverkar om	• Arbetssökande • Arbetsgivare • De som har svårast på arbetsmarknaden
Aktiviteter	• Aktiviteter som bidrar till ökad sysselsättningsgrad • Utbildning av arbetskraft inom vissa bristyrken	• Matchning av utbud och efterfrågan på arbetsmarknaden • Kompetenshöjande insatser

Revisionskontoret konstaterar att arbetsförmedlingens och stadens *målgrupper* till viss del sammanfaller. Båda riktar sig till arbetslösa personer och båda riktar sig till dem som har det svårast på arbetsmarknaden, dvs. kan jämföras med dem som står långt från arbetsmarknaden.

När det gäller *aktiviteter* är arbetsförmedlingens uppgift tydligt formulerad som ”matchning”, dvs. att sammanföra arbetssökande med arbetsgivare. Stadens uppdrag ”att bidra till ökad sysselsättningsgrad” är helt inriktad på den arbetssökande. Både staden och arbetsförmedlingen har uppdraget att syssla med kompetenshöjande insatser. Eventuella målkonflikter ska enligt riktlinjerna regleras i samverkan.

Revisionskontoret redovisar att det pågår ett omfattande och engagerat arbete i de granskade stadsdelsnämnderna med olika insatser för arbetslösa. Granskningen visar också att det finns tydliga förbättringsområden. Det gäller särskilt styrningen och uppföljningen av verksamheten.

Revisionsrapporten framhåller även vikten av att rollfördelning och samverkan gentemot länsarbetsnämnden och arbetsförmedlingarna förtydligas och utvecklas så att stadens arbetsmarknadsinsatser kompletterar de statliga arbetsmarknadsåtgärderna och inte ersätter dem.

Förvaltningens synpunkter

Stadens insatser för olika målgrupper

Förvaltningen instämmer med revisionsrapporten att gränsdragningen mellan förvaltningens arbetsmarknadsinsatser och arbetsförmedlingens arbetsmarknadsinsatser i vissa fall är otydlig. Även synen på vilka som står till arbetsmarknadens förfogande är olika. Förvaltningen instämmer med revisionskontoret att det finns anledning att diskutera arbetsförmedlingens grunder för att kategorisera en person som "icke förmedlingsbar". Som exempel kan nämnas att klienter som Östermalms stadsdelsförvaltning anser står till arbetsmarknadens förfogande, inte får skriva in sig på arbetsförmedlingen. Redan i arbetsförmedlingens kundtjänst bedöms att samma personer är "icke förmedlingsbara". Detta har i sin tur lett till att förvaltningen skapat verksamheter för att personerna ska kvalificera sig för att bli "förmedlingsbara". De verksamheter förvaltningen bedriver i projektform är:

- VEGA-projektet för arbetslösa sjukskrivna 18-30 år med psykiska besvär (Kompetensfonden).
- Samarbetsprojektet ARIRE (arbetslivsinriktad rehabilitering) för långtidsarbetslösa över 30 år. (Projektet drivs tillsammans med försäkringskassan, arbetsförmedlingen och landstingets psykiatri).
- Sysselsättning för yngre personer med psykiska funktionshinder ("Milton-medel").

Östermalms stadsdelsförvaltning för en dialog med Arbetsförmedlingen Östermalm och har fått till stånd att alla som vill får anmäla sig till arbetsförmedlingen. För de personer som uppbär försörjningsstöd erbjuds en kompetenshöjande arbetsverksamhet innehållande sysselsättning, jobbsökeri och intervjueteknik där klienterna sedan kan ange arbetsverksamheten som referent. Förutom de arbetsverksamheter som köps från andra stadsdelar kommer förvaltningen inom kort även ha en arbetsverksamhet i egen regi som i första hand ska drivas i projektform under ett år – Servicegruppen. Servicegruppen ska erbjuda arbetsförberedande praktik inom stadsdelen för att påskynda ett återinträde på arbetsmarknaden. Förvaltningen erbjuder även individuellt anpassade praktikplatser för dem som så önskar.

Arbetsmarknadsinsatser

Revisionskontoret konstaterar att det är svårt att få en samlad bild av stadens arbetsmarknadsinsatser eftersom verksamheten bedrivs i många olika projekt. Revisionskontoret bedömer att vissa stadsdelsnämnder har ett mer eller mindre permanent behov av att kunna erbjuda

arbetsmarknadsinriktade insatser, och att det då inte är lämpligt att bedriva en stor del av denna verksamhet i projektform.

Förvaltningens erfarenhet är att innerstadsstadsdelarnas boende påverkas mer av konjunkturförändringar än exempelvis stadsdelar i områden med stor andel befolkning av utländsk härkomst. Det innebär att arbetslösa i innerstaden snabbare får arbete när en lågkonjunktur övergår i högkonjunktur. För Östermalms stadsdelsförvaltning är det därför positivt att även fortsättningsvis kunna erbjuda vissa arbetsmarknadsinsatser i projektform då behoven förändras beroende på konjunktur.

Stadsdelsnämnderna ska enligt reglementet ha hand om arbetsförberedande insatser till arbetslösa med behov av försörjningsstöd, stödinsatser i form av lönebidrags- och OSA-anställningar samt integration av flyktingar och invandrare. Förvaltningen behöver därför alltid ha en viss grundverksamhet för de personer som har svårast att komma in på arbetsmarknaden. Till den gruppen räknas även personer som varit långtidssjukskrivna som kan behöva en längre startsträcka för att komma tillbaka till arbetsmarknaden. Vissa verksamheter som idag bedrivs i projektform kan behövas stadigvarande men vara för små för att vara lönsamma att driva i egen regi. Ett sätt att permanenta dessa arbetsmarknadsinsatser, är att fler förvaltningar går samman för att driva verksamheten gemensamt eller att andra externa intressenter tillhandahåller insatser förvaltningarna kan köpa platser i.

Samverkan

Revisionskontoret framhåller att den otydliga gränsdragningen när det gäller den grupp som står långt från arbetsmarknaden ställer höga krav på både en tydlig rollfördelning och en välfungerande samverkan mellan stadsdelsnämnderna och arbetsförmedlingen. Av revisionskontorets synpunkter framgår att de bedömer det svårt att uttala sig om den faktiska kvaliteten i den samverkan som sker mellan stadsdelsnämnderna, arbetsförmedlingen, försäkringskassan och andra aktörer. Enligt revisionskontorets mening är det dock angeläget att samverkansöverenskommelserna utvecklas och ansvarsfördelningen förtydligas. I annat fall finns enligt revisionskontoret en påtaglig risk för att stadsdelsnämnderna i vissa fall riskerar ersätta arbetsförmedlingens insatser istället för att komplettera den.

Förvaltningen anser det viktigt att samarbeta med arbetsförmedlingen och försäkringskassan för att det ska bli samverkan runt den enskilde brukaren. I det sammanhanget har förvaltningens arbetskonsulenter en central roll. Förvaltningen har ingått en "Samverkansöverenskommelse gällande insatser för rehabilitering och ökad sysselsättning inom Kungsholmens, Norrmalms och Östermalms stadsdelsområden". Överenskommelsen är

tecknad mellan myndigheterna i City, Kungsholmens, Norrmalms och Östermalms stadsdelsförvaltningar samt Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan City, Arbetsförmedlingen Rehabilitering, Stockholms läns landsting avseende psykiatri, primärvård och beroendevård.

Uppföljning

Stadsdelsnämnderna ansvarar för uppföljningen av de egna arbetsmarknadsinsatserna i samband med tertialrapporter och verksamhetsberättelser. Projekt redovisas i särskilda projektuppföljningar och rapporteras till nämnden.

Revisionskontoret konstaterar att det finns många begränsningar i nuvarande system för uppföljning. Kontoret ser därför positivt på kommunstyrelsens initiativ att skapa ett stadsövergripande uppföljningssystem för arbetsmarknadsinsatser.

Inom verksamheten för ekonomiskt bistånd sker löpande en individuell dokumentation och uppföljning av ärenden. Riktlinjer saknas dock för dokumentation och uppföljning på individnivå av arbetsmarknadsinsatser.

Av de granskade stadsdelsnämnderna registrerade samtliga statistik över deltagandet i de egna insatserna. Uppföljningarna skiljde sig däremot åt, vilket försvårar jämförelser mellan stadsdelarna. Ingen av de granskade nämnderna följde upp effekterna av insatserna, dvs. i vilken utsträckning deltagarna i arbetsmarknadsåtgärder får och behåller ett arbete på längre sikt.

Östermalms stadsdelsförvaltning för statistik över dem som deltar i arbetsverksamhet oavsett om den är egen eller köps från annan stadsdel. Det finns däremot inget system för uppföljning när en klient avslutas, om inte klienten själv anger orsak. Det görs heller inte någon uppföljning av vad klienten gör en tid efter det att avslut skett. På så sätt saknar förvaltningen kännedom om den enskilde erhåller arbete eller studier som ger en varaktig försörjning. Förvaltningen välkomnar därför ett stadsövergripande uppföljningssystem avseende stadsdelsnämndernas arbetsmarknadssystem för att möjliggöra en samlad uppföljning och analys av både måluppfyllelse och resursanvändning. Förvaltningen kommer även själv att utarbeta system för uppföljning av alla insatser inom socialtjänsten för kommande år.

Förvaltningens förslag

Nämnden godkänner och överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen till Kommunstyrelsen.

Bilagor

1. Remiss från kommunstyrelsen om stadsdelsnämndernas insatser för arbetslösa, revisionsrapport nr 9 mars 2006